

Vergaderjaar 1991-1992

22 139

Wijziging van de Landbouwkwaliteitswet

Nr. 4

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 17 september 1991

De vaste Commissie voor landbouw en natuurbeheer, met het voorbereidend onderzoek van voorliggend wetsvoorstel belast, brengt onderstaand verslag uit over haar voorlopige bevinden.

De leden van de CDA-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van genoemd wetsvoorstel, en stemden in met de wijziging die leidt tot een verbetering van de wet. Tevens is sprake van aanpassing aan een uitspraak van het Hof van Justitie van de EG, hetgeen een goede zaak is met het oog op de eenwording en harmonisatie van de EG.

Vermeld wordt dat een aantal met name genoemde organisaties om advies is gevraagd. Met die reacties is rekening gehouden.

Genoemde leden waren benieuwd naar de inhoud van de reacties en hoe daar rekening mee is gehouden. Zij nodigden de bewindsman uit om dat alsnog te vermelden.

Enkele organisaties hebben de zorg uitgesproken over de gelijkheid van behandeling van aangesloten en niet-aangesloten in geval van overtredingen. Dit zou worden voorkomen door coördinatie van het beleid van het O.M. De leden van de CDA-fractie vroegen zich af of genoemde coördinatie wel voldoende waarborg voor gelijkheid van behandeling geeft. Hoe te handelen bij overtredingen waarvoor geen overleg gepleegd hoeft te worden? De uit te vaardigen aanwijzingen t.a.v. niet-aangesloten zouden ongelijkheid in de fase van toezicht en opsporing voorkomen.

Gezien de hoge aansluitingsgraad wordt niet verwacht dat deze aanwijzingen zullen leiden tot vergroting van de belasting van de controle-instellingen. Uitbreiding van de taken is alleen met instemming mogelijk. Dit laatste wordt in genoemde wet geregeld in artikel 2, lid 3 en lid 5. Daarin wordt alleen verwezen naar lid 1 van datzelfde artikel, terwijl genoemde aanwijzingen krachtens artikel 8 worden uitgevaardigd. Genoemde leden vroegen zich af of dat betekent dat een verzwaring van de taken, voortvloeiend uit artikel 8, niet aan goedkeuring onderhevig is en derhalve zonder inspraak kan worden ingevoerd.

De leden van de PvdA-fractie hadden kennis genomen van het voorstel, dat ertoe strekt een ruimere basis te scheppen voor de keuring

¹ Samenstelling:

Leden: Beckers-de Bruijn (Groen Links), Vacature PvdA, Van der Linden (CDA), Van Noord (CDA), Blauw (VVD), voorzitter, Van der Vlies (SGP), Nijland (CDA), Te Veldhuis (VVD), Kamp (VVD), Eisma (D66), Huys (PvdA), Swildens-Rozendaal (PvdA), De Leeuw (CDA), Roosen-van Pelt (CDA), Reitsma (CDA), Biesheuvel (CDA), ondervoorzitter, J. H. van den Berg (PvdA), Feenstra (PvdA), Ter Veer (D66), Van der Vaart (PvdA), M. D. T. M. de Jong (CDA), Van Zijl (PvdA), Witkamp-Ockels (PvdA). Plv. leden: Willems (Groen Links), Vacature PvdA, Scharman (CDA), Esselink (CDA), Franssen (VVD), Van Middelkoop (GPV), De Kok (CDA), Jorritsma-Lebbink (VVD), Linschoten (VVD), Tommel (D66), Melkert (PvdA), Van Rijn-Vellekoop (PvdA), Van Houwelingen (CDA), Leers (CDA), G. H. Terpstra (CDA), Boers-Wijnberg (CDA), Kersten (PvdA), Castricum (PvdA), Nuis (D66), Leerling (RPF), De Graaf (CDA), Spieker (PvdA), Vos (PvdA).

en het toezicht op de naleving van de Landbouwkwaliteitswet door privaatrechtelijke controle-instellingen.

De wijziging vloeit voort uit een uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen waarin de bestaande voorschriften, die bepalen dat het in het verkeer brengen, verder verhandelen en in- en uitvoeren en ten uitvoer aanbieden van levensmiddelen slechts is toegestaan aan degenen die bij een daartoe aangewezen controle-organen zijn aangesloten, in strijd worden geacht met het Gemeenschapsrecht. Deze leden waren van mening dat de, op basis van deze jurisprudentie noodzakelijke aanpassing van de wet, bestaande praktijk van toezicht en controle op de kwaliteit van levensmiddelen niet ten nadele mag worden beïnvloed. Het grote belang van een goede wettelijke grondslag van kwaliteitsvoorschriften van levensmiddelen komt naar de mening van deze leden mede tot uiting in de belangrijke positie welke de primaire en verwerkende agrarische industrie in de Nederlandse economie inneemt. De waarborging van het behoud van de controle op de kwaliteitsvoorschriften, ook nu handelaren en exporteurs geen verplichte aansluiting bij de privaatrechtelijke controle-instellingen kan worden voorgeschreven, was voor de leden van de PvdA-fractie uitgangspunt bij de beoordeling van deze op zich technische wetswijziging.

Meer algemeen deed bij deze leden de vraag zich voor in hoeverre de uitspraak van het Hof zich verhoudt tot de structuur van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Wordt bij voorbeeld de aansluitplicht van agrariërs bij het Landbouwschap (zo wordt immers de afdracht van de verplichte contributie ervaren) beïnvloed door de uitspraak van het Hof, zo wilden deze leden weten.

Deze leden vroegen de minister welke mogelijkheden de wet biedt als blijkt dat een privaatrechtelijke controle-instelling niet bereid is keuringen, onderzoeken e.d., zoals bedoeld in de wet, te verrichten.

Aanvullend hierop wilden deze leden van de minister weten of met de uitspraak van het Hof niet overwogen wordt de wetswijziging achterwege te laten en derhalve de overheid niet met nieuwe taken te belasten in deze. Wordt door de onderhavige wijziging van de wet op positie van de niet-aangeslotenen niet zodanig dat deze feitelijk van de markt worden uitgesloten hetgeen in strijd is met de intenties van het Hof, zo vroegen deze leden.

Voorts spraken de leden van de PvdA-fractie hun zorg uit over het feit dat, nu de aansluitingsconstructie in zijn algemeenheid niet te handhaven blijkt, daarmee de sanctionering van overtredingen van aangeslotenen en niet-aangeslotenen niet meer op dezelfde wijze zal plaatsvinden (resp. tuchtrechtelijk en strafrechtelijk). Ondanks de waarborgen die de minister ter voorkoming van een ongelijke behandeling stelt, vroegen de leden de minister na te gaan of niet toch een systematiek te kiezen is waardoor gelijkwaardige overtredingen op gelijkwaardige wijze worden gesanctioneerd met zo min mogelijk bemoeienis van de overheid in deze. Is in deze de instelling van een Centraal Tuchtcollege, waardoor gelijkwaardigheid is verzekerd, technische kennis aanwezig en ontlasting van het O.M. wordt bewerkstelligd niet te overwegen?

De leden van de fractie van D66 hadden met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel.

Zij begrepen dat de wetswijziging is gelegen in de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen inzake de aansluitingsplicht.

Zij vroegen zich af of de regering een schatting kan maken over het aantal soortgelijke strijdigheden dat in de komende jaren zal blijken. Zal ons wetgevend apparaat daarmee niet extra belast c.q. overbelast kunnen worden?

De leden van de fractie van D66 vonden de overweging welke heeft

geleid tot de uitspraak van het Hof interessant. Het Hof maakt bezwaar tegen de vermenging van het privaatrechtelijk karakter van een controle-instelling die algemene controlebevoegdheid heeft en de schade aan de rechtsgelijkheid die daarvan het gevolg is.

De leden van de fractie van D66 sloten zich aan bij het feit dat één van de belangrijkste uitgangspunten bij de uitvoering van de Landbouwkwaliteitswet is, dat slechts een regeling wordt vastgesteld indien deze in essentie wordt gedragen door het bedrijfsleven.

Wat wordt verstaan onder het bedrijfsleven, zo wilden zij weten, en wie stelt vast of een maatregel in essentie wordt gedragen?

Zij constateerden dat de discussie over de legitimiteit van de pbo hier weer oplaait en vroegen zich af of een deel van het bedrijfsleven niet steeds opnieuw wordt gefrustreerd door de meerderheid, en wie het betrokken bedrijfsleven vertegenwoordigen.

De leden van de fractie van D66 tilden zwaar aan de ongelijke behandeling die zich voordoet tussen aangeslotenen bij een privaatrechtelijke keuringsinstelling en niet aangeslotenen. Zij vonden de argumenten die door de regering worden aangedragen niet overtuigend.

Zij wilden weten of het niet voor de hand zou liggen om de keuringsinstellingen onder te brengen bij de produkt- of bedrijfsschappen, en vroegen of dit is onderzocht.

De leden van de GPV-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Zij hadden begrepen dat voor handelaren en exporteurs op grond van uitspraken van het Europese Hof geen aansluitingsplicht geëist kan worden bij een privaatrechtelijke instelling, en dat diensgevolge de Landbouwkwaliteitswet niet langer gebaseerd kan zijn op de aansluitingsplicht. Zij konden zich voorstellen dat hierdoor de aansluitingsgraad bij privaatrechtelijke instellingen meer zou verminderen dan wordt verwacht. De positie van de aangeslotene en niet-aangeslotene is naar de mening van de leden van de GPV-fractie in dit verband een kritiek punt. Zij achtten het van belang dat er een gelijke behandeling van aangeslotenen en niet-aangeslotenen zal plaats vinden. In de nieuwe situatie zou het aantrekkelijk kunnen zijn voor bij voorbeeld handelaren en exporteurs om niet langer aangesloten te blijven bij de privaatrechtelijke controle-instelling. Bij voorbeeld omdat de interne tuchtrechtspraak van de privaatrechtelijke controle-instelling verder gaat dan het beleid van het Openbaar Ministerie. Is het op dit moment niet zo dat interne tuchtrechtspraak vaak strenger is dan het beleid van het Openbaar Ministerie? Zo ja, waaruit bestaan deze verschillen? Zal het Openbaar Ministerie zich in dit geval gaan richten op de geldende tuchtrechtspraak?

De leden van de GPV-fractie vroegen ook naar de vaststelling van de tarieven. Verschil in de hoogte van de tarieven voor aangeslotenen en niet-aangeslotenen zou een reden kunnen zijn het lidmaatschap van een privaatrechtelijke controle-instelling op te zeggen. Ligt het in de bedoeling van de minister de tarieven voor de keuringen bij niet-aangeslotenen zodanig te bepalen dat hiervan geen ongewenst effect kan uitgaan; namelijk een verlaging van de aansluitingsgraad?

De leden van de GPV-fractie vroegen tenslotte welke effecten op het werk van de AID worden verwacht door de voorgestelde wetswijziging. Welke keuringstaken van de AID zullen tengevolge van de voorgestelde wetswijziging worden overgedragen?

De voorzitter van de commissie,
Blauw

De griffier van de commissie,
Teunissen